

Toespraak door H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden

Opening International Film Festival Breda

Must See bioscoop, Breda, woensdag 25 maart 2009

Excellenties, Mevrouw de Commissaris, Mijnheer de Burgemeester, dames en heren in deze en alle andere bioscoopzalen... geweldig dat u vanavond aanwezig bent bij de opening van het eerste International Filmfestival van Breda.

I too apologize to the guests coming from abroad for continuing in Dutch.

En wat een mooie keuze om dit festival met *The Reader* te openen. Allereerst natuurlijk omdat het een veelbekroonde film is. Daarnaast is de roman *De Voorlezer* van Bernhard Schlink één van de meest ontroerende boeken die ik de afgelopen jaren heb gelezen. Het vertelt op indringende wijze hoe lezen plezier kan geven en de fantasie prikkelt, maar ook dat het je blik op de wereld vergroot, het toegang geeft tot kennis en elkaar – maar ook hoe het in de weg kan staan.

Voor velen van ons is lezen vanzelfsprekend: boeken, kranten en tijdschriften, maar ook onbewuster, zoals de etiketten van producten, borden op straat en de ondertiteling van films.

Maar we kunnen lezen en schrijven niet voor lief nemen – wereldwijd niet, en in Nederland niet.

Ik noem drie cijfers:

- Wereldwijd zijn 776 miljoen volwassenen analfabeet.
- In Nederland lezen 1,5 miljoen volwassenen op zo'n laag niveau dat zij niet volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Eén miljoen daarvan zijn geboren en getogen in Nederland. En dan hebben we het nog niet eens over de grote aantallen kinderen die met een taalachterstand de samenleving instappen.

Deze cijfers duiden nog steeds op een ongemakkelijke waarheid.

Stelt u zich eens voor. Een film met ondertiteling kijken is dan onmogelijk, of op z'n minst een grote inspanning. Ouders kunnen hun kinderen niet voorlezen of helpen met hun huiswerk. Naar school gaan maakt je onzeker. En omscholen is een huizenhoge opgave als je de basisvaardigheden lezen en schrijven niet beheerst.

Waar gaat het hier om?

Allereerst die ongemakkelijke waarheid. Het blijft lastig om te erkennen dat wij in een ontwikkeld land als Nederland er gezamenlijk niet altijd in slagen kinderen met voldoende lees- en schrijfvaardigheden hun school te laten afronden. Het is ook lastig om te erkennen dat er nog zoveel volwassenen zijn die door hun gebrekkige lees- en schrijfvaardigheden niet geheel zelfstandig kunnen meedoen in de samenleving.

Het gaat ook om ons gezamenlijk bewustzijn dat dit ons allemaal raakt. Geen mens verdient het om te leven met schaamte en in isolement. Om je eenzaam te voelen en te denken dat je de enige bent met een probleem - wie we ook zijn, wat we ook doen en en waar we ook vandaan komen.

Als het dan ook nog om zo'n grote groep mensen gaat zoals het geval is, raakt het dan niet de hele samenleving? Dan kan het toch niet anders dat het aan ons allemaal is, om hier iets aan te doen? Het zal ons helpen om naar de kern van veel andere thema's te gaan: van voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid tot flexibele inzetbaarheid op de arbeidsmarkt.

Wij zijn hier vanavond natuurlijk vooral om een bijzondere film te gaan zien. Ik ook. Daarnaast hoop ik dat ook wij nog eens goed op ons netvlies krijgen dat wij lezen en schrijven niet voor lief kunnen nemen. Alleen al dát bewustzijn helpt om het taboe rond laaggeletterdheid te doorbreken. En juist dat is zo nodig. Pas als wij de onzichtbaarheid van het probleem doorbreken kunnen wij het structureel en omvangrijk aanpakken.

Om literatuur toegankelijk te maken, ook voor diegenen voor wie lezen een grote opgave is, heeft Stichting Lezen & Schrijven twee jaar geleden het initiatief genomen om een bijzondere boekenserie te ontwikkelen: *Leeslicht*.

Vandaag begint de *Leeslicht*maand waarin uitgeverij Eenvoudig Communiceren vier verschillende boeken zal uitbrengen in deze serie. Eén daarvan is *De Voorlezer*. Dit boek komt voort uit de inspirerende samenwerking van Stichting Lezen & Schrijven met Benelux Film Distributors, het International Film Festival Breda en Uitgeverij Cossee. Veel dank aan u allen voor uw grote inzet en betrokkenheid, waardoor dit allemaal mogelijk is.

Voordat het doek nu echt opgaat, geef ik graag de eerste exemplaren van de *Leeslicht* versie van *De Voorlezer* aan twee bijzondere mensen: Hendrik de Kubber en Marlène Smeets, twee Alfabetiseringsambassadeurs, zelf voormalig laaggeletterd.

Dank voor uw aandacht. Ik wens u allen een bijzondere avond.